

POISTNÝ TRH V SLOVENSKEJ REPUBLIKE PO VSTUPE DO EURÓPSKEJ ÚNIE

Ing. Barbora Drugdová, PhD
Katedra poisťovníctva
NHF EU Bratislava
e-mail: drugdova@dec.uba.sk

ABSTRACT

The Slovak insurance is well-developed. As many as 26 commercial insurance companies, of this number 26 associated in the Association of Slovak Insurers, operated in the Slovak Republic until 31.12.2005. In addition to the Slovak Association of Insurance Companies /SAP/, the Slovak Association of insurance Brokers /SAMP/ operates in the Slovak insurance market. Through its active engagement, the Slovak Association of Insurance Brokers has contributed to the increase of life and non-life insurance products.

Development of insurance in the area of life insurance in recent years is more dynamic than in non-life insurance. The Slovak Republic is gradually getting closer to the European average on the insurance market, which is about 66 percent in favour of life insurance. The European insurance market may be described as the largest and most developed insurance market in the world. In connection with Slovakia's admission to the European Union, legislative conditions had to be created so that approximation in this area may be achieved.

KEY WORDS

insurance market, insurance legislation, life insurance, non-life insurance, written premium

1. Úvod

V Slovenskej republike sa poisťovníctvo stalo v poslednom desaťročí jedno z významných odvetví národného hospodárstva. Ako špeciálne, nevýrobné odvetvie peňažných služieb sa aktívne zúčastňuje na vybudovaní trhovej ekonomiky. Poisťovníctvo zasahuje do všetkých činností národného hospodárstva – do života občanov i štátu, do podnikateľskej sféry. Dôležité miesto má aj v medzinárodnom obchode v súvislosti s poistením medzinárodných rizík.

Slovenský poisťný trh od 1.5. 2004 je neoddeliteľnou súčasťou jednotného poisťného trhu Európskej únie. V praxi to znamená, že komerčné poisťovne všetkých členských štátov Európskej únie majú možnosť vykonávať na území Slovenskej republiky poisťovaciu činnosť. Platí to aj naopak –

tuzemské poisťovne v Slovenskej republike môžu ponúknuť svoje služby klientom v iných štátoch Európskej únie.

Slovenskému poisťovníctvu sa otvára nový priestor pre ďalší rozvoj, ktorý nemôže podceňovať teória, ani hospodarsko - politická prax.

2. Poisťný trh v Slovenskej republike

Poisťný trh je miestom, na ktorom sa stretáva ponuka a dopyt po poisťnej ochrane. Predmetom obchodu na poisťnom trhu je poistenie a zaistenie. Poisťovníctvo, ako jedno z dôležitých odvetví trhovej ekonomiky ponúka na poisťnom trhu svoje služby, resp. poistenie a zaistenie. Súčasťou poisťovníctva sú poisťovacie inštitúcie, poisťovne a zaistovne, sprostredkovatelia poistenia, dozor v poisťovníctve, asociácie poisťovní, kancelária poisťovateľov, inštitúcie zaoberajúce sa poistením popri svojej hlavnej činnosti /banky, lízingové spoločnosti, autoservisy a pod. / a iné subjekty. Na slovenskom poisťnom trhu podobne ako v iných krajinách Európskej únie a vo vyspelom svete v silne konkurenčnom prostredí sa o svojich zákazníkov – poistených, uchádzajú komerčné poisťovne a ich sprostredkovatelia. Podobne, ako na iných trhoch je predpokladom korektného súťaženia tvorba kvalitných poisťných produktov a ich cenové ohodnotenie / primeraná cena za optimálnu poisťnú ochranu/.

V súvislosti s dohľadom nad poisťným trhom má špecifické postavenie Úrad pre finančný trh, ktorý riadi a kontroluje činnosť komerčných poisťovní prostredníctvom kontroly solventnosti, objemu technických rezerv, ale aj dodržiavania všetkých zákonov a vyhlášok platných pre rezort poisťovníctva, s cieľom vytvoriť podmienky na korektný konkurenčný boj v období globalizácie a deregulácie finančného trhu. Úrad pre finančný trh bol integrovaný. Od 1.1.2006 je v NBS.

Na poisťnom trhu pôsobí Slovenská asociácia poisťovní, ktorá vznikla ako právny nástupca Československej asociácie poisťovní v roku 1993. Založilo ju 9 komerčných poisťovní pôsobiacich v tom čase v Slovenskej republike. Svoju rorsiahlu

koordináciu, metodickú, vzdelávaciu a prezentačnú činnosť realizuje prostredníctvom svojich sekcií. V SAP bolo združených 26 komerčných poisťovní, z 26 komerčných poisťovní, ktoré pôsobili na slovenskom poisťnom trhu k 31.12.2005.

Poisťný trh, jeho rozsah, efektívnosť, význam z hľadiska národohospodárskeho je možno charakterizovať viacerými ukazovateľmi. Medzi najčastejšie ukazovatele s ktorými sa stretávame v odbornej literatúre patria:

- počet komerčných poisťovní,
- predpísané poistné,
- podiel životného a neživotného poistenia na HDP,
- pomer životného a neživotného poistenia,
- poistenosť
- počet zamestnancov komerčných poisťovní (počet interných a externých zamestnancov),
- ponuka poistných produktov a iné ukazovatele.

V nasledujúcej časti príspevku roanalyzujeme vybrané ukazovatele poistného trhu za obdobie 2004, 2005.

3. Analýza vybraných ukazovateľov poistného trhu v Slovenskej republike v rokoch 2004 a 2005

Na slovenskom poisťnom trhu pôsobilo v roku 2004 27 komerčných poisťovní, ktoré vytvorili medzi sebou pomerne silné konkurenčné prostredie. Z celkového počtu poisťovní pôsobiacich na slovenskom poisťnom trhu bolo v Slovenskej asociácii poisťovní k 31.12. 2004 združených 21 poisťovní. Z členov asociácie malo 15 poisťovní univerzálnu licenciu, životné poistenie poskytovali 3 poisťovne a neživotné poistenie 3 poisťovne. /Prameň: Interné materiály SAP, SAP, Bratislava 2006/.

V roku 2005 pôsobilo na poisťnom trhu 26 komerčných poisťovní, všetky boli k 31.12.2005 združené v Slovenskej asociácii poisťovní. /Prameň: Štatistika SAP za rok 2005, Interné materiály, SAP, Bratislava 2006/.

Nasledujúca tabuľka 1. poukazuje na vývoj komerčných poisťovní na slovenskom poisťnom trhu v roku 2004, 2005 a index 2005/2004.

Tabuľka 1. Počet komerčných poisťovní na slovenskom poisťnom trhu v roku 2004, 2005, index 2005/2004

Rok	2004	2005	Index 2005/2004
Spolu	27	26	96,3
Členovia			123,8

asociácie	21	26	
-----------	----	----	--

Prameň: Interné materiály, SAP, Bratislava 2006

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že počet komerčných poisťovní v období 2004, 2005 klesá, počet asociovaných poisťovní narastá. Tento klesajúci trend počtu komerčných poisťovní je ovplyvnený konkurenciou zahraničných poisťovní, ktoré vstúpili na slovenský poisťný trh po roku 1990, komerčné poisťovne sa spájajú. Všetky komerčné poisťovne, ktoré pôsobili v roku 2005 na slovenskom poisťnom trhu boli asociované v Slovenskej asociácii poisťovní

Komerčné poisťovne, ktoré pôsobia na slovenskom poisťnom trhu, sa podieľali podľa predpísaného poistného k 31.12.2004 a 31.12.2005 nasledujúcimi údajmi, ktoré zobrazuje tabuľka 2.

Celkové predpísané poistné k 31.12.2004 dosiahlo výšku 47 956 455 tis. Sk. Z toho predpísané poistné životného poistenia predstavovalo 19 433 612 tis. Sk a predpísané poistné neživotného poistenia 28 522 843 tis. Sk. K 31.12. 2005 celkové predpísané poistné dosiahlo výšku 50 519 435 tis. Sk. Z toho predpísané poistné životného poistenia predstavovalo 22 031 445 tis. Sk a predpísané poistné neživotného poistenia 28 487 990 tis. Sk. Celkové predpísané poistné v rokoch 2004 - 2005 rastie. Rastúcu tendenciu má v životnom poistení, v neživotnom poistení mierne klesá. Podiel životného poistenia na celkovom predpísanom poistnom v roku 2004 bol 40,5 % a v roku 2005 bol 43,61 %, podiel neživotného poistenia na celkovom predpísanom poistnom v roku 2004 bol 59,50 % a v roku 2005 bol 59,39 %.

Základom poistenia je objektívna existencia rizík, ktoré ohrozujú celú prírodu a každú ľudskú činnosť. Prirodzenou snahou človeka by malo byť znižovanie rizika a pravdepodobnosti strát, ktoré môže spôsobiť. Ak si však zoberieme obyvateľstvo v Slovenskej republike, ako základný subjekt trhu, zistíme, že na jeho osobnej stupnici spotreby je poistenie na najnižšom stupni. Obyvateľstvo si poisťuje autá, majetok, budovy, zariadenie a pod. Obyvateľstvo venuje menší podiel svojich peňažných prostriedkov na poistné v životnom poistení. Treba uviesť, že pomer životného poistenia a neživotného poistenia v porovnaní s vybranými krajinami v Európskej únii je neuspokojivý.

Pozri tabuľku 3: Pomer životného a neživotného poistenia vo vybraných krajinách Európskej únii.

Tabuľka 2. Predpísané poistné k 31.12 2004 v tis. Sk a k 31.12. 2005.

Rok	životné poistenie	podiel	neživotné poistenie	podiel	celkom
2004	19 433 612	40,50 %	28 522 843	59,50 %	47 956 455
2005	22 031 445	43,61 %	28 487 990	56,39 %	50 519 435

Prameň: ROČNÁ SPRÁVA, SAP, Bratislava 2005; Interné materiály, SAP, Bratislava 2006

Tabuľka 3. Pomer životného a neživotného poistenia vo vybraných krajinách Európskej únie na celkovom poistnom v roku 2003

Krajina	Pomer životné : neživotné
Veľká Británia	76 : 24
Holandsko	59 : 41
Francúzsko	69 : 31
Nemecko	45 : 55
Rakúsko	46 : 54
Česko	40 : 60
Slovensko	41 : 59
Európska únia	66 : 34
Celá Európa	65 : 35

Prameň: Comité Européen des Assurances, Paris 2004

Tabuľka 4. Podiel členov Slovenskej asociácie poisťovní na predpísanom poistnom k 31.12. 2004 (v tis. Sk)

Predpísané poistné v tis. Sk		v tom :					
Statistika za rok 2004		Predpísané		neživotné		životné	
Po r. čís.	Poisťovňa	poistné celkom	% podiel	poistenie	% podiel	poistenie	% podiel
1.	Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.	19 510 726	40,68	14 161 050	49,65	5 349 676	27,53
2.	KOOPERATIVA poisťovňa, a.s.	9 369 455	19,54	6 609 466	23,17	2 759 989	14,20
3.	AMSLICO AIG Life poisťovňa, a.s	3 275 804	6,83	85 218	0,30	3 190 586	16,42
4.	Česká poisťovňa - Slovensko, a.s.	2 846 864	5,94	2 349 568	8,24	497 296	2,56
5.	ING Životná poisťovňa, a.s.	2 274 192	4,74	0	0,00	2 274 192	11,70
6.	UNIQA poisťovňa, a.s.	2 046 996	4,27	1 410 578	4,95	636 418	3,27
7.	Generali Poisťovňa, a.s.	1 434 557	2,99	755 679	2,65	678 878	3,49
8.	ČSOB Poisťovňa, a.s.	1 234 371	2,57	492 119	1,73	742 252	3,82
9.	Komunálna poisťovňa, a.s.	1 137 439	2,37	1 056 686	3,70	80 753	0,42
10.	Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a.s.	1 034 658	2,16	0	0,00	1 034 658	5,32
11.	KONTINUITA poisťovňa, a.s.	952 284	1,99	12 734	0,04	939 550	4,83
12.	UNION poisťovňa, a.s.	858 546	1,79	550 850	1,93	307 696	1,58
13.	WÜSTENROT poisťovňa, a.s.	627 007	1,31	342 258	1,20	284 749	1,47
14.	QBE poisťovňa, a.s.	567 061	1,18	253 748	0,89	313 313	1,61
15.	Poisťovňa GERLING Slovensko, a.s.	281 376	0,59	281 376	0,99	0	0,00
16.	Prvá česko - slovenská poisťovňa, a.s.	244 640	0,51	0	0,00	244 640	1,26
17.	VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a.s.	87 304	0,18	11 674	0,04	75 630	0,39
18.	Poisťovňa TATRA, a.s.	74 883	0,16	52 120	0,18	22 763	0,12
19.	D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a.s.	58 956	0,12	58 956	0,21	0	0,00
20.	Vzájomná životná poisťovňa Sympatia, a.s.	38 613	0,08	38 040	0,13	573	0,00
21.	Slovenská kancelária poisťovateľov	723	0,00	723	0,00	0	0,00
x	Celkom	47 956 455	100,00	28 522 843	100,00	19 433 612	100,00

Prameň

V Slovenskej republike pomer životného a neživotného poistenia k 31.12.2004 bol 40,5 : 59,5. V Českej republike bol pomer 40 : 60 k 31.12.2004./ Prameň: Česká asociácia poisťovní, Praha 2005/. K 31.12.2005 bol v Slovenskej republike 43 : 57 / Pozri tabuľku č.2 /.

Poistný trh vo vyspelých ekonomikách využíva mnoho komerčných poisťovní. Každá sa zúčastňuje na poistnom trhu rôznou ponukou poistných produktov a má záujem pokryť čo najväčší priestor (poistné pole). K 31.12.2004 ako bolo vyššie uvedené, pôsobilo na slovenskom poistnom trhu 27 komerčných poisťovní, z ktorých 20 bolo združených v Slovenskej asociácii poisťovní, ktoré sa podieľali uvedenými ukazovateľmi na predpísanom poistnom /vid' tabuľka 4. Podiel členov Slovenskej asociácie poisťovní na predpísanom poistnom k 31.12.2004 /. Komerčné poisťovne sa podieľajú na životnom a neživotnom poistení nasledujúcimi údajmi.

: ROČNÁ SPRÁVA 2004, SAP, Bratislava 2005

Treba uviesť, že prvenstvo na slovenskom poistnom trhu v roku 2004 mala poisťovňa ALLIANZ - Slovenská poisťovňa ,a .s., v oblasti životného poistenia, kde dosiahla 27,53%-ný podiel na celkovom predpísanom poistnom, ako aj v neživotnom poistení, kde bol 49,65 %-ný podiel na celkovom poistnom. Na druhom mieste sa umiestila poisťovňa KOOOPERATÍVA, poisťovňa, a .s. - životné poistenie 14,20 % a neživotné poistenie 19,54 % a tretie miesto má AMSLICO, AIG LIFE, poisťovňa, a.s., - životné poistenie 16,42 % a neživotné poistenie 0,30 %.

Z členských poisťovní asociácie 10 poisťovní v predpise poistného plnenia presiahlo hranicu 1 mld. Sk. Ich podiel na celkovom predpise poistného je 92 %. Z toho prvých 5 poisťovní v neživotnom poistení, malo podiel na celkovom predpise neživotného poistenia 89,7 % a prvých 5 poisťovní v životnom poistení, malo podiel na celkovom predpise životného poistenia 75 %.

K 31.12.2005 ako bolo vyššie uvedené, pôsobilo na slovenskom poistnom trhu 26 komerčných poisťovní, z ktorých 26 bolo združených v Slovenskej asociácii poisťovní, ktoré sa podieľali uvedenými ukazovateľmi na predpísanom poistnom /vid' tabuľka 5 Podiel členov Slovenskej asociácie poisťovní na predpísanom poistnom v 31.12.2005 /. Komerčné poisťovne sa podieľajú na životnom a neživotnom poistení nasledujúcimi údajmi.

Treba uviesť, že prvenstvo na slovenskom poistnom trhu v roku 2005 mala poisťovňa ALLIANZ - Slovenská poisťovňa ,a .s., v oblasti životného poistenia, kde dosiahla 26,10%-ný podiel na celkovom predpísanom poistnom, ako aj v neživotnom poistení, kde bol 41,55 %-ný podiel

na celkovom poistnom. Na druhom mieste sa umiestila poisťovňa KOOOPERATÍVA, poisťovňa, a .s. - životné poistenie 14,66 % a neživotné poistenie 25,70 % a tretie miesto má AMSLICO, AIG LIFE, poisťovňa, a.s., - životné poistenie 15,34 % a neživotné poistenie 0,31 %.

Z členských poisťovní asociácie 11 komerčných poisťovní v predpise poistného plnenia presiahlo hranicu 1 mld. Sk.

5.Záver

Záverom možno konštatovať, že v súvislosti so začlenením do poistného trhu Európskej únie bolo potrebné prispôsobiť legislatívu Slovenskej republiky v oblasti poistenia a poisťovníctva legislatíve Európskej únie a to sa dotýkalo neživotného aj životného poistenia. Zákon č. 95/2002 bol doplnený zákonom č.186/2004 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č.430/2003 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení, zákon č. 352 /2005 Z.z. ktorým sa s účinnosťou od 1. 9. 2005 mení a dopĺňa zákon č.580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení. Ďalším zákonom bol zákon č.340/2005 o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia.

Vývoj jednotlivých ukazovateľov poistného trhu v Slovenskej republike za obdobie 2004, 2005 je priaznivý a má rastúcu tendenciu, okrem ukazovateľa počtu komerčných poisťovní, ktorý má klesajúcu tendenciu. Rastúcu tendenciu má aj ukazovateľ prepísané poistné.

Treba konštatovať, že vývoj trhu poistenia v oblasti životného poistenia je v posledných rokoch dynamickejší ako v neživotnom poistení. Slovenská republika sa postupne približuje poistnému trhu európskeho priemeru, ktorý predstavuje 66 % v prospech životného poistenia za rok 2003. Obyvateľstvo si postupne začína intenzívnejšie uvedomovať životné riziká a fakt, že štát nebude schopný v rámci sociálneho poistenia prispievať v dostatočnej miere na dôchodky. V budúcnosti môžeme predpokladať že rozvoj životného poistenia bude rásť aj v súvislosti s dôchodkovou reformou, ktorá ovplyvní vývoj životného poistenia. Vplyv na vývoj životného poistenia bude mať aj presadenie daňovej motivácie v životnom poistení.

Tabuľka 5. Podiel členov Slovenskej asociácie poisťovní na predpísanom poistnom k 31.12.2005 (tis. Sk)

Predpísané poistné v tis. Sk za rok 2005						
Poisťovňa	Predpísané poistné celkom	% podiel	V tom:			
			neživotné poistenie	% podiel	životné poistenie	% podiel
Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s.	17 586 859	34,81	11 837 298	41,55	5 749 561	26,10
KOOPERATIVA poisťovňa, a.s.	10 551 896	20,89	7 321 334	25,70	3 230 562	14,66
AMSLICO AIG Life poisťovňa, a.s.	3 467 823	6,86	87 110	0,31	3 380 713	15,34
Česká poisťovňa - Slovensko, a.s.	3 180 434	6,30	2 374 898	8,34	805 536	3,66
ING Životná poisťovňa, a.s.	2 411 890	4,77	0	0,00	2 411 890	10,95
UNIQA poisťovňa, a.s.	2 040 603	4,04	1 378 380	4,84	662 223	3,01
Generali Poisťovňa, a.s.	1 872 638	3,71	876 200	3,08	996 438	4,52
ČSOB Poisťovňa, a.s.	1 833 908	3,63	1 033 614	3,63	800 294	3,63
Komunálna poisťovňa, a.s.	1 325 549	2,62	1 202 521	4,22	123 028	0,56
KONTINUITA poisťovňa, a.s.	1 277 881	2,53	15 483	0,05	1 262 398	5,73
Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a.s.	1 184 896	2,35	0	0,00	1 184 896	5,38
Wüstenrot poisťovňa, a.s.	974 026	1,93	614 451	2,16	359 575	1,63
UNION Poisťovňa, a.s.	892 114	1,77	556 864	1,95	335 250	1,52
QBE poisťovňa, a.s.	492 719	0,98	278 180	0,98	214 539	0,97
Poisťovňa GERLING Slovensko, a.s.	266 962	0,53	266 962	0,94	0	0,00
Prváčesko-slovenská poisťovňa, a.s.	250 053	0,49	0	0,00	250 053	1,13
AIG Slovakia	243 634	0,48	243 634	0,86	0	0,00
Poisťovňa CARDIF Slovakia, a.s.	155 097	0,31	136 460	0,48	18 637	0,08
Poisťovňa TATRA, a.s.	120 609	0,24	96 696	0,34	23 913	0,11
Aegon Levensverzekering N. V.,	115 688	0,23	0	0,00	115 688	0,53
VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a.s.	77 590	0,15	12 538	0,04	65 052	0,30
OTP Garancia poisťovňa, a.s.	62 485	0,12	62 485	0,22	0	0,00
D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a.s.	60 113	0,12	60 113	0,21	0	0,00
Vzájomná životná poisťovňa Sympatia, a.s.	32 671	0,06	32 311	0,11	360	0,00
OTP Garancia životná poisťovňa, a.s.	27 062	0,05	0	0,00	27 062	0,12
Winterthur pojišťovna a.s., o.z. Slovensko	13 777	0,03	0	0,00	13 777	0,06
SKP	458	0,00	458	0,00	0	0,00
Celkom	50 519 435	100,00	28 487 990	100,00	22 031 445	100,00

Literatúra:

- [1] Comité Européen des Assurances European . Paris, 2004.
- [2] ČEJKOVÁ, V.: Pojistný trh. Praha :Grada. 2002. 120 s. ISBN 80-247 0137-5
- [3] DRUGDOVÁ, B.: Poistenie a poisťovníctvo, nemecko-slovenský a slovensko- nemecký slovník, ELITA, 1995, Bratislava, ISBN 80-85323-96-6
- [4] DRUGDOVÁ, B.: Poistenie medzinárodných rizík, Bratislava: SPRINT vfr2001.,ISBN 80-88848-80-6
- [5] HASPROVÁ M. a kolektív: Vybrané problémy marketingu finančných inštitúcií Bratislava : EKONÓM 2005. ISBN 80-225-2171-X
- [6] KORAUŠ,A.: *Bankopoisťovníctvo*. Bratislava: SPRINT vfr. 2005. ISBN 80-89085-41-5
- [7] .MAJTÁNOVÁ, A.: *Poisťovníctvo*. Bratislava : EKONÓM 2005. ISBN 80-88715-36-9
- [8] PASTORÁKOVÁ, E.: Subjekty a mechanizmy garantujúce spoľahlivosť poisťovacích inštitúcií. In: Nová ekonomika – vedecký časopis. Nové

Zámky: 2006, ročník 5, č. 2, s.32-38. ISSN
1336-1732

- [9] SIVÁK, R. a kol.: Riziko a neistota vo
vybraných oblastiach financií. Bratislava:
Vydavateľstvo EKONÓM 2005. ISBN 80-
225-2125-6
- [10] VÁVROVÁ, E., KAŠPAROVSKÁ
, V.: Skryté súvislosti nových prístupov
k regulácii finančného sektora *IV*.: Sborník
príspevkov z medzinárodnej vedeckej
konferencie 21.6-23.6.2006 Evropské
finančné systémy 2006, Brno, Česká
republika.
- [11] World insurance in 2003, Swiss
Reinsurance Company